

Jana MORAVCOVÁ

Zaměřená nepřítomnost – pohled jako interpretace světa. Pokus o analýzu světa nevidomého.

Bakalářská práce

Ústav filosofie a religionistiky FF UK

Jana Moravcová předkládá velmi promyšlenou práci, jejíž význam spočívá zejména v tom, že je filosofickým výkladem specifické situace autorky, tedy vychází z osobní perspektivy. To ale neznamená, že by se omezovala pouze na její interpretaci. Platí opak. Jana Moravcová předkládá práci filosofickou, analytickou, což je patrné již z východiska, jímž je fenomenologie pohledu a vidění a problém výrazu, který se v rámci fenomenologie postupně vynořuje tak, že se u Merleau-Pontyho stává jedním z klíčových fenoménů. Úvodní část práce tento vývoj detailně komentuje a právě zvolená perspektiva dovoluje rovněž kritickou distancí k různým pojetím cesty k výrazu z před-personální roviny. Důraz je kladen na výraz jako sebe-projevování, avšak cena předložené práce je zejména v tom, že autorka se neomezuje na „projev“ jako to, co je „viděno“, nýbrž ukazuje, že ve hře jsou všechny způsoby smyslového „uchopování“. To potom v druhé části své práce na základě osobní zkušenosti konkretizuje a výsledkem je pak pozoruhodná fenomenologie „nevidění“, které vidí svým způsobem – a to tak, že důraz spadá na celistvost aktu vnímání. Velmi pozoruhodné postřehy přináší autorka tam, kde rozebírá „interkorporeitu“ jako neodmyslitelný rozměr aktu uchopování světa, protože zcela jistě platí, že nejen do světa nevidomých se odáží svět vidoucích a účastní se na jeho porozumění. Není vyloučeno, že toto fenomenologická perspektiva, v níž dominuje vidění v užším či doslovném smyslu slova, přehlíží. Odtud paradox, jehož rozbor je jádrem práce: vidět znamená vědět, ale vědět neznamená pouze vidět.

Je naprosto zřejmé, že Jana Moravcová přináší do interpretace fenoménu „viditelnosti“ nové možnosti chápání a že její práce je rovněž – jaksi mimochodem – důležitým příspěvkem k problematice *aisthesis* (a „analogie“ jako důležitého vztahu mezi smysly) jako primární formě zakoušení světa. Její kritické poznámky na adresu klasických textů (Husserl, Sartre, Merleau-Ponty a další) svědčí o tom, že o věci přemýšlí samostatně, třebaže se znalostí příslušné literatury, k níž je však schopna přistupovat s distancí. Práce je promyšlená i svou stavbou, protože osobní zkušenost zde neslouží jako důkaz, nýbrž jako klíč, odemykající jiné způsoby tázání.

Práci navrhuji hodnotit jako *výbornou*.

1. září 2010

Miroslav Petříček

